

Володимир РОЖКО,
історик-архівіст, м.Луцьк

1. А він для Бога збудував цей храм...

Село Дядьковичі за 12 км на південний захід від Рівного отримало свою назву від свого першого власника Дятковича, а перша писемна згадка про це давнє поселення сягає 1490 року. Саме того року луцький староста, тогочасний власник села Петро Янович, обміняв свій маєток Дятковичі на Чемерин біля Олики в ігумена недалекого Пересопницького Різдва Пресвятої Богородиці монастиря отця Іларіона. Про це в акті від 18 червня того ж року знаходимо запис: «...З дозволу короля і митрополита владики луцького Никифора я обмінявся з ігуменом Пересопницьким Іларіоном всім своїм маєтком, що називається Дятковичі, купленого мною навіки і непорушно у волинського землянина Іванка Станковича Дятковича, на маєток церковний, званий Чемерин, даний пастирю Пречистої Богородиці в Пересопниці».

Однак археологічні знахідки та прадавнє напіврозкопане городище, на якому пізніше вибудовано храм Божий, дають нам підстави стверджувати, що ця місцевість була заселена в сиву давнину. Навколишні праліси, що закривали давнє поселення від ворожого ока, родюча земля приваблювали сюди наших далеких пращурів, які на давньому городищі впродовж віків творили добро і засівали красу в цьому регіоні історичної Волині.

Проте не хлібом єдиним живе людина. У плині часу перші жителі розселювалися навколо давнього городища, і на ньому в XVI ст. вибудовано невідомим архітектором-будівничим перший храм Божий, а біля нього вирросло й перше кла-

осередок, вели місійну працю в навколишніх селищах, і немає жодних сумнівів у тому, що саме за їхніми молитвами промислом Божим засновувалися перші парафії та будувалися святині в тому краї. Село Дятковичі не було винятком, бо знаходилося лише в 10 км від цієї відомої

Церкви», «Історичні та канонічні підстави існування православних автокефальних церков» та інші.

На його прохання на перший день Зелених свят вирушаю я до села Дядьковичі, перед тим зібравши всю доступну мені інформацію в Держархіві Волинської об-

ласі та у власному архіві й бібліотеці. Іду головною вулицею села цього святого сонячного ранку і милуюсь чарівними краєвидами. Перші дні червня вкрили навколишні поля, луки та гаї зеленим

співають односельчани віком від 13 до 75 років. Серед них пенсіонери, селяни, студенти, як-от Петро Прончук, який навчається на п'ятому курсі Рівненського національного університету водного господарства, інші молоді хлопці та дівчата. Одну з хористок, яка з дитячих років співала в церковному хорі, Марію Архипівну Дячук після Божественної літургії привітав з її 80-річчям отець Олександр.

Разом з вірними впродовж Божественної літургії беру участь у спільній молитві за долю рідного народу, нашої святої Помісної Церкви з Патріаршим престолом у Києві, Матері - України.

Отець Олександр доповнює службу Божу глибокозмістовною проповіддю, наголошуючи в ній на необхідності великої любові кожного парафіянина до Бога, рідної Церкви, до свого народу. Урочисту

ПЕРЕГОРТАЄМО СТОРІНКИ ВІКІВ

обителі Божої.

У документальних джерелах знаходимо імена і наступних власників села: у 1569 році українського шляхтича Богуша Промчійка, до 1665 року - маєток Олександра Кулаковського. Однак ім'я того, хто був першим будівничим Божого храму в селі на місці колишнього городища, історія нам не зберегла, але про те, що в той час у селі була церква, дають нам право стверджувати історичні джерела - в акті, датованому 12 листопада 1705 року, знаходимо згадку про місцевого священика: у скарзі на Київського підстоля Данила Боженця Словицького про насильства його в маєтку Дятковичі і про захоплення в кріпацтво дітей місцевого священика.

На місці попереднього храму 1767 року коштом власника села шляхтича Стефана Словицького і парафіян невідомий архітектор-будівничий збудував з місцевого відбірного дерева храм Св.Параскеви П'ятниці. Це була трьохзрубна святиня, з окремою дзвіницею та трьома мистецькими голосистими дзвонами, які кожного свята кликали вірних на служби Божі, своїм радісним чи сумним співом сповіщали парафіянам про події в парафії: хрещення, вінчання, похорони.

Храм Св.Параскеви П'ятниці був упродовж двох віків приписаним до церкви Св.Іллі, 1782 року, у селі Ясене-

Отець Олександр КУЛИК
з парафіянами біля церкви Св.Параскеви П'ятниці.

килимом. М'яка зелень милує зір, а теплі сонячні промені купають у своїх обіймах цю чарівно-неповторну землю з її працюватими полями. Святовому сонячному

святкову літургію закінчують молитвою за Україну, многолітнім святішому патріарху нашому Філарету, ієрархам, духовенству, вірним.

Давнє храм Св.Параскеви П'ятниці

довище, про що нам промовляють збережені з тих пір два кам'яні хрести.

Цілковито можливо, що засновниками святині в Дятковичах були саме ченці Пересопницького Різдва-Богородичного монастиря, якому більше як півстоліття село належало і вважалося монастирським.

В акті від 1545 року в опису Луцького замку в числі інших згадується і «...городня князя Олександра Чорторийського і Грицька Іромчейковича з Дяткович». З подальшого тексту того акту бачимо, що село як маєток Пересопницької обителі Різдва Пресвятої Богородиці відійшов до князя Чорторийського, старости Луцького, а монастирю залишилося недалеко село Макетери з 24 підданими.

Ченці Пересопницького Різдва-Богородичного монастиря не тільки спасалися від спокус світу, а й перетворили святу обитель в релігійний, культурно-освітній

вчли, і лише в добу «світлого будівництва комунізму» був неприписаною святинею місцевої парафії. Церква Св.Параскеви на початку XX ст. була перебудована на тому самому місці і зазнала певних архітектурних змін, насамперед попередню окремо збудовану дзвіницю було розміщено над бабинцем, зроблено вікна в два ряди та інше.

Слід наголосити, що впродовж віків святиня залишалася не тільки головним релігійним осередком села, а й осередком національного відродження. У 20-30 роках XX ст. богослужіння проводилися тут рідною мовою, а вірні відзначалися високою національною свідомістю і були серед тих наших героїв, що творили місцеві клітини «Просвіти», ОУН, серед вояків УПА. Такою вона залишається і в наш час.

2. Якийсь безсмертний дотик до душі...

З давнім селом Дятковичі, яке почало носити саме таку назву з кінця XIX ст., пов'язує мене знайомство з настоятелем місцевого храму Св.Параскеви П'ятниці отцем Олександром Куликом, випускником Волинської духовної семінарії та Київської духовної академії. Ще навчаючись у нашій семінарії, яку, до речі, ми одночасно скінчили (лише на різних формах навчання - я заочно, отець Олександр - на стаціонарі), був він не лише відмінником навчання, а й активним членом Наукового товариства імені митрополита Полікарпа. Уже під час навчання займався науковою працею, і з-під його пера постали ряд наукових розвідок - «Дермань очима Уласа Самчука у його творі «На білому коні», «Рідні храми - національній

червневому ранку радіють не тільки своїм співом птахи, а й моя душа.

У центрі села великий кам'яний хрест на символічній могилі героїв-односельчан, які загинули за волю України в лавах ОУН, УПА. Біля хреста-пам'ятника - національний державний прапор. Поруч, по той бік

вулиці, у колишньому приміщенні волосного правління вчорашні комуністи-атеїсти облаштували парафіяльний храм сумнозвісної УПЦ Московського патріархату, після того як їх 1997 року було вигнано з церкви Св.Параскеви П'ятниці. Їм дуже не до вподоби таке сусідство, адже ні самої нашої державної символіки, нашої церкви так звана «Українська Православна Церква», філія московського церковного імперіалізму в Україні, не визнає. Хоча її парафіяни, священнослужителі - наші брати і сестри у Христі і по крові, однак їх так задурманили проводирі, що вони залишаються, хочуть того чи ні, п'ятою колоною імперіалістичної Москви в Україні, на історичній Волині.

3. Від хреста-пам'ятника прямую до храму Св.Параскеви П'ятниці.

З відчинених дверей святині лине спів Божественної літургії, яку служить о.Олександр Кулик. Її прикрашає своїми неповторними піснеспівами церковний хор під орудою Всеволода Синкевича. У хори

Після закінчення служби разом з о.Олександром оглядаємо святиню: її трьох'ярусний іконостас, ікони, плащаницю, інше церковне начиння. Пізніше піднімаємося на дзвіницю, де я оглядаю дзвони. Від давніх церковних дзвонів XVIII ст. не лишилось жодного. Замість

них сучасні, у яких не відчувається високого мистецтва новітніх лудвісарів.

Біля церкви збереглися два давні надмогильні кам'яні хрести, ще одного знайшли під час копання канав для фундаменту під майбутню капличку. Цей кам'яний хрест має ще більш давнє походження. Роблю з того висновок, що на прицерковному цвинтарі зберігаються поховання в кілька шарів. Опісля оглядин відвідую скромну оселю священи-

Петро Прончук біля хреста-пам'ятника борцям за волю України в с. Дятковичі.

ка.

Отець Олександр Кулик не тільки добрий душпастир з високими теологічними знаннями, а й знавець історії краю.

Його велика бібліотека, архів заповнений безцінними книгами, документами, фотографіями з нашого минулого.

Перегортаємо з ним сторінки віків нашої історії, історії парафії Св.Параскеви П'ятниці і відчуваємо якийсь безсмертний дотик нашого минулого до наших душ, яке голосом віків промовляє до нас.

Світлина автора.